

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO : 2014/3076
KARAR TARİHİ : 12/08/2015

TAVSİYE KARARI

ŞİKAYETÇİ :

ŞİKAYET EDİLEN İDARE

- 1) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı,
- 2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu,
- 3) Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı,
- 4) Erişim Sağlayıcıları Birliği

ŞİKAYETİN KONUSU

: İnternet üzerinden yapılan yayının erişiminin engellenmesine ilişkin, ... Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilen ... tarih ve D.İş sayılı Kararın uygulanması talebi hakkındadır.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ

:05/07/2014

I. USÛL

A. Şikâyet Başvuru Süreci

Şikâyet başvurusu evvela, Kurumumuza posta yolu ile gönderilen ve 05/07/2014 tarih ve ... sayı ile kayıt altına alınan yazı vasıtasıyla yapılmıştır. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Başvuru ve usulü” başlıklı 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasında kayıtlı, “Kuruma başvuruda bulunulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda öngörülen idari başvuru yolları ile özel kanunlarda yer alan zorunlu idari başvuru yollarının tüketilmesi gereklidir. İdari başvuru yolları tüketilmeden yapılan başvurular ilgili kuruma gönderilir” hükmü ve 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin (Bundan

sonra sadece Yönetmelik) 20 nci maddesi ikinci fıkrasında yer alan “İdari başvuru yolları tüketilmeden yapılan şikâyet başvurusu hakkında ilgili idareye gönderme kararı verilir.” hükmü uyarınca Kurumumuz tarafından, 2014 tarih ve 2014/.. numaralı Erişim Sağlayıcıları Birliğine muhatap Gönderme Kararı verilmiştir.

1) Başvurucu, Kurumumuzca verilen yukarıda maruz Gönderme Kararı uyarınca Erişim Sağlayıcıları Birliğinden aldığı cevabın mağduriyetini gidermediği gerekçesi ile yukarıda kayıtlı iddia ve şikâyetlerini tekraren yeniden Kurumumuza başvurmuştur. Söz konusu başvuru, ...2014 tarih ve ... sayı ile kayıt altına alınmıştır.

2) Şikâyet başvurusunun karara bağlanması için Yönetmeliğin 41 inci maddesi birinci fıkrası (a) bendi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikâyetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 20/05/2015 tarihli Tavsiye Karar Önerisi ile Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

4) Yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyetçinin menfaat ihlali şartını taşıdığı, idari başvuru yollarının tüketildiği, şikâyetin süresinde yapıldığı ve diğer ön inceleme konularında da bir eksiklik bulunmadığı, bu nedenle şikâyetin inceleme ve araştırmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

5) Kara Kuvvetleri Komutanlığından emekli astsubay şikâyetçi tarafından;

5.1) “Terör örgütü tarafından internet üzerinden şahsını karalayıcı çeşitli yayınlar yapıldığını tespit etmesinin ardından, söz konusu yayınların durdurulması amacı ile Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına (Bundan sonra sadece TİB) defalarca müracaat ettiği,

5.2) TİB tarafından, bu amaçla bir mahkeme kararının olması gerektiğinin bildirilmesi üzerine, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun uyarınca başvurduğu ... Sulh Ceza Mahkemesinin ... tarih ve ... D.İş sayılı Kararı ile erişimin engellenmesi Kararı alarak, TİB’e iletildiği,

5.3) TİB tarafından hâlâ herhangi bir işlem yapılmaması üzerine, ... Cumhuriyet Başsavcılığı nezdinde TİB aleyhinde suç duyurusunda bulunduğu; fakat TİB tarafından ilgili Cumhuriyet Savcılığına verilen cevapta yer alan “*yeni internet Kanunu uyarınca söz konusu yayınları*

durdurma yetkisinin kurulacak olan Erişim Sağlayıcıları Birliğinde olacağı” gerekçesi ile Cumhuriyet Savcılığının soruşturmayı durdurduğu,

5.4) Bunun üzerine, “... Sulh Ceza Mahkemesinin tarih ve D.İş sayılı ve erişimin engellenmesi talebi konulu Kararında kayıtlı URL adreslerinin hala erişime açık olduğu, söz konusu Mahkeme kararının yerine getirilmemesi noktasında ilgili erişim sağlayıcıların yanı sıra, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun uyarınca Erişim Sağlayıcıları Birliğinin de sorumlu bulunduğu” gerekçesi ile söz konusu Birliğe başvurduğu,

5.5) Başvurusuna dayanak olarak, söz konusu Kanunun “Erişim Sağlayıcıları Birliği” başlıklı 6/A Maddesi birinci fıkrasında kayıtlı, “*Bu Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasını sağlamak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliği kurulmuştur.*” hükmünün koordinasyon yanında Birliğe bir yaptırım yetkisi de verdiği; ayrıca Erişim Sağlayıcıları Tüzüğünde yer alan hükümler uyarınca Birliğin, internet servis sağlayıcıları ile internet erişim hizmeti veren diğer işletmeler üzerinde üyelikten çıkarma şeklinde idari yaptırım yetkisinin bulunduğu, hususlarına yer verdiği,

5.6) Erişim Sağlayıcıları Birliğinden aldığı cevapta ise Birliğin, söz konusu Mahkeme kararını ilgili erişim sağlayıcıya ilettiği, fakat bu kararı bizzat uygulama yetkisinin bulunmadığının bildirdiği iddia edilerek,

6) “Şahsı hakkında bir terör örgütü üyesi zannı uyandıran gerçek dışı yayınların durdurulması gerektiğine dair mahkemece verilen kararı uygulamamak sureti ile görevini kötüye kullanan yetkililerin tespit edilerek cezalandırılması ve itibarının iadesini teminen gerekli adımın atılması” talep edilmektedir.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

7) İlgili kamu idaresinden alınan bilgi, belge ve değerlendirmeler, aşağıda kayıtlı yazışmalara irtibatlı olarak kaydedilmiştir:

7. 1.) Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına (TİB) muhatap tarih ve sayılı yazımıza cevaben, anılan Başkanlıktan alınan tarih ve ... sayılı yazıda; 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 6/A maddesi yedinci fıkrasında kayıtlı “*Bu Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararları gereği için Birliğe gönderilir. Bu kapsamda Birliğe yapılan tebligat erişim sağlayıcılara yapılmış sayılır.*” hükmü uyarınca, şikâyet konusunun 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yer alan katalog suçlara girmediği için Başkanlıkları tarafından

yapılacak bir işlemin bulunmadığı, katalog suçlar dışında yer alan erişimi engelleme kararlarının uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine iletilmesinin gerektiği bildirilmiştir.

7.2) Kurumumuz tarafından, Erişim Sağlayıcıları Birliğine muhatap tarih ve No.lu Gönderme Kararı verilmiştir.

7.3) Söz konusu Gönderme Kararı hakkında, Erişim Sağlayıcıları Birliğinden alınan 2014 tarih ve ... sayılı yazıda; 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanununun 6/A maddesinin altıncı fıkrasında kayıtlı *“Bu Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararları erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir. Kararların uygulanması amacıyla gerekli her türlü donanım ve yazılım erişim sağlayıcıların kendileri tarafından sağlanır.”* hükmü ve yedinci fıkrasında kayıtlı *“Bu Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararları gereği için Birliğe gönderilir. Bu kapsamda Birliğe yapılan tebligat erişim sağlayıcılara yapılmış sayılır.”* hükmü uyarınca, Birliklerinin, mahkemenin ya da TİB’in erişimin engellenmesi kararlarını Birlik üyesi erişim sağlayıcılarına göndermekle yükümlü olduğu; bu kararların erişim sağlayıcısı işletmeler tarafından uygulanıp uygulanmadığını tespit etmek için teknik alt yapısının olmadığı gibi söz konusu 5651 sayılı Kanunun böyle bir görevi de Birliklerine vermediği,

Mahkeme kararlarını uygulamayan işletme ya da kişilere karşı suç duyurusunda bulunmanın mümkün olduğu, Birliklerinin mahkeme kararlarını uygulamayan işletmelere yaptırım uygulama yetkisinin bulunmadığı,

... Sulh Ceza Mahkemesinin tarih ve D.İş sayılı ve erişimin engellenmesi talebi konulu kararının, hem başvuru tarafından hem de ilgili Mahkeme tarafından Birliklerine iletildiği ve Birliklerince de ilgili Birlik üyelerine iletildiği ifade edilmiştir.

7.4) Erişim Sağlayıcıları Birliğine muhatap ... tarih ve... sayılı yazımız ile Sulh Ceza Mahkemesinin tarih ve D.İş sayılı ve erişimin engellenmesi talebi konulu Kararında kayıtlı URL adreslerinin hala erişime açık olup olmadığı,

Varsa erişime açık olan URL adreslerinin hangi erişim sağlayıcı tarafından sağlandığı; ilgili gerçek veya tüzel kişiler hakkında Kurumumuzca veya ilgili tarafından muhtemel suç duyurusunda bulunulmasını teminen, bu gerçek veya tüzel kişilerin isimlerinin bildirilmesi, 5651 sayılı mezkûr Kanununun “Erişim sağlayıcının yükümlülükleri” başlıklı 6 ncı maddesi birinci fıkrası (a) bendinde kayıtlı, erişim sağlayıcının herhangi bir kullanıcısının yayınladığı hukuka aykırı içerikten, bu Kanun hükümlerine uygun olarak haberdar edilmesi halinde erişimi engellemekle yükümlü olacağı hükmü noktasında, aynı Kanunun Erişim Sağlayıcıları Birliği”

başlıklı 6/A Maddesi birinci fıkrasında kayıtlı, “*Bu Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasını sağlamak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliği kurulmuştur.*” hükmü uyarınca Birliğin bir yaptırım yetkisinin bulunup bulunmadığının teyidi, Birliğin yetki, görev ve sorumluluklarını düzenleyen Kanun dışında tüzük, yönetmelik ve benzeri idari hukuk kurallarını muhtevi metinler mevcut ise bunların tasdikli birer suretlerinin iletilmesi, hususlarında bilgi, belge ve değerlendirmeler talep edilmiştir.

7.5) Erişim Sağlayıcıları Birliğinden alınan tarih ve ... sayılı cevabi yazıda; Sulh Ceza Mahkemesinin tarih ve D.İş sayılı ve erişimin engellenmesi talebi konulu Kararında kayıtlı URL adreslerinin erişime engellenmesi ile ilgili olarak, Birlikleri tarafından erişim sağlayıcılarına bildirim yapıldığı,

Birliğin, erişime açık olduğu iddia edilen URL adreslerinin erişim sağlayıcılarına karşı bir yaptırım yetkisinin bulunmadığı, ifade edilerek; Türkiye’deki erişim sağlayıcıları listesi ve 5651 sayılı Kanunun Geçici 3’üncü maddesi uyarınca hazırlanan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 2014 tarih ve sayılı kararı ile uygun bulunan Birlik Tüzüğü’nün onaylı sureti iletilmiştir.

7.6) tarih ve ... sayılı yazımız ile başvurucunun şikayete konu iddialarını ele almak üzere, **Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) yetkilileri toplantıya davet edilmiştir.**

7.7) ... tarihinde, sözü edilen Kurum yetkililerinin katılımı ile gerçekleşen toplantı tutanağa bağlanmış ve dosyasında muhafaza edilmiştir. **Toplantıda özetle aşağıdaki hususlar kayıt altına alınmıştır:**

7.7.1. 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun temel dayanağının, Anayasada belirtilen ailenin, çocukların ve gençlerin korunmasına dair hükümlerin işlerliğini sağlamak olduğu,

7.7.2. Müstehcenlik, çocuk pornografisi, intihara yönlendirme, fuhuş gibi alanlarda internet üzerinden gerçekleşen yasa dışı faaliyetlerin önüne geçme noktasında, TİB’in, Kanunda belirtilen katalog suçlarda mahkeme kararı olmaksızın önleme amacıyla internete erişimi kısıtlayabildiği; fakat yurtiçi erişim sağlayıcılardan kaynaklanan yayınlar üzerindeki etkinliğinin, yurtdışı kaynaklı erişim sağlayıcıları açısından söz konusu olmadığı,

7.7.3. İnternette kaynaklanan hukuki problemlerin artmış olması da göz önünde bulundurularak, 5651 sayılı mezkur Kanunda 06/02/2014 tarihinde yapılan değişiklikle, kişilik hakları, özel hayatın gizliliği gibi ihlallerde (Kanunun 8 inci maddesinde sayılı katalog suçlar dışındaki suçlar)

erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasını sağlamak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğinin kurulduğu,

7.7.4. Özellikle kişilik hakları, özel hayatın gizliliği gibi ihlallerde, bu fiillerin internet ortamında işlenmesi durumunda, bunun önlenmesinin çok güç olduğu, Bu önlemenin ancak; (i) bu iletiyi paylaşan kaynağın, yani **içerik veya yer sağlayıcının** bu içeriğin yayını sonlandırması ile veya (ii) erişimin engellenmesi yolu ile mümkün olabileceği,

İlk çözümün yurtdışı kaynaklı faaliyetlerde uygulanmasının zor olduğu, uluslararası çok bilinen ağların Türkiye’de temsilci bulundursa da bunlar uluslararası ağlar olduğundan her ülke hukukuna göre faaliyetlerini düzenleyebilmelerinin mümkün olmadığı; bir ülkede illegal sayılan fiilin bir başka ülkede legal olabileceği, bundan dolayı Türkiye’nin kamu güvenliği sebebiyle yaptığı taleplerin özellikle Twitter tarafından ancak %50 civarında karşılandığı, Twitter’a bu manada bir yaptırımın söz konusu olamadığı,

İkinci çözümün ise bataklığı kurutmayı değil sivrisinekleri avlamak anlamına geldiği; kişinin özdenetim yoluyla kendisi hakkındaki iletiyi kaldıramaması neticesinde mahkeme kararı doğrultusunda yahut resen TİB tarafından bu erişimin engellenebildiği,

7.7.5. Yurtdışından içerik sağlayan bir dizi içerik sağlayıcıların buna yanaşmadığı, ülkemizde uyar-kaldır tedbirinin işlemediği, bu tarz **uyar-kaldır yönteminin** ülkemizde de uygulanması gerektiği,

7.7.6. Teknik tarafı oldukça karmaşık olan hukuk, iktisat, vergi, uluslararası ilişkiler, sosyoloji gibi hayatın her alanını ilgilendiren disiplinlerin de bu sorunların çözümü noktasında hesaba katılması gerektiği; ancak tüm bu disiplinlerin ortak çalışmasıyla dahi bu sorunlara en ideal çözüm geliştirilebilse bile bunun asla tüm sorunların çözümü anlamına gelmeyeceği,

7.7.7. Bunun yanı sıra bilinçlendirme faaliyetlerinin artırılmasının gerektiği, internet dokümanının %25’i pornografik malzemelerden oluştuğu, bu hususların bir politika etrafında şekillendirilmesinin gerektiği; erişim engellemeden devam edilmesi, esasında erişim engellenmenin en son adım olarak öngörülmesi gerektiği; öncelikli uygulamanın yerli pozitif içeriğin internette artırılması noktasında düğümlendiği; zira faydalı site oranının yalnızca %10 civarında olduğu, bu durumun çok korumasız bir işleyişin söz konusu olduğu anlamına geldiği; politika yokluğu gereği, erişim engellenmenin bizde ilk adım olarak uygulanmasına yol açtığı,

7.7.8. Politika belirlenirse kapatma işleminin minimize olacağı, zaten bu amaçla, yani zararlı içeriğin internet sağlayıcılarınca bizzat kendi aralarında halledilebilmesi için Erişim Sağlayıcıları Birliğinin kurulduğu, Birliğe üye olmayan erişim sağlayıcısına para cezası ve faaliyetten men

cezasının öngörüldüğü, ancak bunların uygulanmasının denetlenmesi noktasında sıkıntıların mevcut olduğu,

7.7.9. Mahkeme kararlarının uygulanması noktasında sıkıntıların mevcut olduğu, bu mahkeme kararları uyarınca engellemeyi Erişim Sağlayıcıları Birliğinin yapması gerektiği, fakat bu konuda boşluk bulunduğu, bu boşluğun giderilmesi için yasal zeminin tekrar oluşturulması gerektiği, Kamu yönetiminin bütüncül sorunu, kurulan kurumların işlevsel kılınamaması noktasında düşünüldüğü, bu durumun internet sektörü için de geçerli olduğu,

İnternet için **özel sektör esnekliğinde bir modelin geliştirilmesi**, bunun için de mevcut şirketlerle işbirliği içerisinde hareket etmek gerektiği, hususları ele alınmıştır.

7.8) Söz konusu toplantıda elde edilen bilgiler ışığında, Kurumumuzca yürütülen incelemenin boyutu genişletilerek, ülkemizdeki internet kullanımının, kamunun ve bireyin güvenliği ve toplumsal gelişmenin temel dinamiklerinden özgürlükler rejimi açısından ideal bir denge gözetilerek tesisinde engel teşkil eden mevcut sorunların tespiti ile bu sorunlara çözüm niteliğinde muhtemel idari ve mevzuata dair değişiklik önerilerini içerecek surette; ayrıca mümkün olması durumunda, konunun ekonomi, güvenlik, sosyal ve uluslararası ilişkiler gibi diğer disiplinler açısından da irdelenerek analiz edilmesi amacıyla inceleme ve araştırmanın çerçevesi genişletilmiştir.

7.9) ... tarih ve sayılı yazımız ile internet üzerinden yayımlanan olumsuz içeriklerin kaldırılması konusunda mahkemelerce verilen karar sayısı, mahkeme kararı olmaksızın, söz konusu içeriklerin kaldırılması amacı ile doğrudan iletilen başvuru sayısı, idare tarafından veya mahkeme tarafından verilen içeriğin kaldırılması kararı üzerine, ilgili içerik ve erişim sağlayıcı tarafından bu kararların ne kadarına uyulduğu, milli güvenlik, vergi, sosyal, uluslararası ilişkiler vb. teknik boyutlar ekseninde, devlet güvenliği noktasında ülkemizde internet kullanımının geleceğine yönelik öneri ve perspektifler, ilgili kamu idarelerinden talep edilmiştir.

7.10)tarih ve sayılı yazımıza cevaben Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında alınan 2014 tarih ve sayılı yazıda; ulusal siber güvenliğin sağlanması amacıyla politika, strateji ve hedefleri belirlemek, eylem planları yapmak görevinin, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ve 20/10/2012 tarih ve 28447 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ulusal Siber Güvenlik Çalışmalarının Yönetilmesi ve Koordinasyonuna ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı ile Bakanlıklarına verildiği hatırlatılarak, bu kapsamda “Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi 2013–2014 Eylem Planının” hazırlandığı ve 20/06/2013 tarih ve 28683 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdiği belirtilmiş ve söz konusu Eylem Planı hakkında bir dizi bilgiler paylaşılmıştır. Son olarak, ülkemizdeki telekomünikasyon sektöründeki yetkilere ilişkin

düzenleme yapma görevinin, işletmelere verilen yetkilendirmelerin denetlenmesi ve işletmecilerin hizmet sundukları telekomünikasyon şebekesinin hangi usul ve esaslara göre işletileceği, tarifelerin onaylanması, internet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesi ve bu yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele edilmesi gibi hususlar ile bu konuların yeniden düzenlenmesi görevinin, mer'î mevzuat hükümleri çerçevesinde, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ve bu Kurum bünyesinde bulunan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı tarafından yürütüldüğü bilgisi verilmiştir.

7.11) Erişim Sağlayıcıları Birliğinden alınan ... tarih ve ... sayılı yazıda, 5651 sayılı Kanun kapsamında, içeriklerin kaldırılması ile ilgili bir yetkilerinin bulunmadığı bir kez daha belirtilmiş, mahkeme kararı ve bireysel başvuru şeklinde gelen URL adreslerinin erişimlerinin engellenmesi yönündeki taleplere dair rakam verilmiş ve internet ortamında yapılan yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele kapsamında bir bilgi notu Kurumumuza iletilmiştir.

7.12) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan alınan 2014 tarih ve sayılı yazıda, Türkiye’de internet kullanımına dair temel düzeyde yüzeysel birkaç veri paylaşılmıştır.

7.13) TÜBİTAK’tan alınan 2014 tarih ve sayılı yazıda, mahkemelerce verilen tedbir kararlarının uygulanması sürecinde muhatabın belirli olmadığı, zira Kanunda geçen koruma tedbirlerinden birisi olan erişimin engellenmesi kararını yer sağlayıcılarının yerine getirmemeleri halinde karşılaştıkları hapis müeyyidesi nedeni ile site yöneticilerinin Türkiye’de ofis veya irtibat bürosu açmama yoluna gittikleri, bunun önüne geçmek adına 5651 sayılı Kanunda değişikliğe gidilerek Erişim Sağlayıcıları Birliğinin kurulduğu, ayrıca yer sağlayıcıları hakkında hapis müeyyidesi kaldırılarak yerine para cezası getirildiği, bu sayede site yöneticilerinin Türkiye’de irtibat bürosu kurmalarının hedeflendiği,

Erişimin engellenmesi yönünde verilen tedbir kararlarının sadece suç oluşturan ilgili içeriğe yönelik uygulanması yerine, tüm site üzerinde uygulandığı, bu nedenle de site içeriğinde yer alan ve konusu suç teşkil etmeyen diğer içeriklere de erişimin engellenmekte olduğu, bu nedenle tedbir kararını veren mercilerin mevzuat metnine sadık kalmaları gerektiği,

Ayrıca kamu kurumlarında bilişim hukuku konusunda yeterli personel bulunmadığı hususlarının altı çizilmiştir.

7.14) TİB’den alınan 2014 tarih ve sayılı yazıda, mahkemelerce verilen erişime-engelleme kararlarının suç türlerine göre sayısı ve dağılımı, mahkemeler haricinde Başkanlığa iletilen erişime-engelleme taleplerinin suç türüne göre sayısı ve dağılımı ve Başkanlık tarafından ve mahkemeler tarafından verilen erişim engelleme kararlarının uygulanması süreci hakkında ayrıntılı bilgi, belge ve değerlendirme sunulmuştur.

Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı ve Erişim Sağlayıcıları Birliğinin, bu noktada Kurumumuzla yürüttükleri işbirliğine verdikleri önem memnuniyetle karşılanmış olup, iletmiş olduğu bilgi ve belgeler başvuru dosyasında muhafaza edilmiştir.

7.15) Ülkemizde internet kullanımında *devlet, toplum, birey* ve özellikle *çocukların* güvenliği (siber saldırı, milli güvenlik politikaları, porno, uyuşturucu, şans oyunları ve bilgisayar oyunları) hususu, internet ortamında işlenen suçlarla mücadele ve özellikle uluslararası içerik ve erişim sağlayıcılar açısından (Twitter, Youtube vs.) meselenin ekonomi, güvenlik, sosyal ve uluslararası ilişkiler gibi diğer disiplinler açısından da irdelenerek analiz edilmesi amacıyla İçişleri, Maliye ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlıkları ile Milli Piyango İdaresi ve Türkiye Jokey Kulübü Derneği yetkilileri ile 10 Aralık 2014 tarihinde Kurumumuzda bir toplantı gerçekleştirilmiş olup, karşı karşıya olunan problem ile çözüm önerilerini muhtevî toplantı tutanağı dosyasında muhafaza edilmiştir.

7.16) Aynı konu üzerinde, ülkemizde internet kullanımının ekonomi/vergi boyutunu (https tabanlı servis yapan ve URL üzerinden engelleme yapılamayan Twitter, Youtube gibi yurtdışı içerik sağlayıcılarının elde ettiği reklam gelirleri üzerinden tedbir uygulama, elektronik ticaretin vergilendirilmesi, yurt dışı kaynaklı siteler üzerinden oynanan kumar oyunları ve bu amaçla para transferi, kara paranın aklanmasında internetin rolü ve bunun önlenmesi vs.) ele almak üzere, 24 Aralık 2014 tarihinde Kurumumuzda, Gelir İdaresi Başkanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu yetkilileri ile bir toplantı gerçekleştirilmiş olup, toplantıda ele alınan hususlar tutanağa bağlanmış ve dosyasında muhafaza edilmiştir.

7.17) Ayrıca konu hakkında Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğünden alınan tarih ve ... sayılı, Türkiye Jokey Kulübü Derneğinden alınan tarih ve .. sayılı, İçişleri Bakanlığında alınan 2015 tarih ve sayılı ve Emniyet Genel Müdürlüğünden alınan tarih ve sayılı yazı ve ekleri dosyasında muhafaza edilmiştir.

7.18) ... Cumhuriyet Başsavcılığında alınan 2015 tarih vesayılı yazıda ise şikâyet konusu hakkında şikâyetçi ...'ın başvurusu hakkında ... Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen işlemlere dair bilgi ve belgeler Kurumumuza iletilmiştir. Buna göre, ... Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu tarafından, 2015 tarih,soruşturma no vekarar no ile “somut bir suç isnadı içermeyen müştekiye ait şikâyet dilekçesinin 4483 sayılı Yasanın 5232 sayılı Yasa ile değişik 4/son maddesi gereğince İŞLEME KONULMAMASINA, Kararın müştekiye bildirilmesine, Danıştay .. Dairesinin 2005 tarihli ... Esas ve ... karar sayılı içtihadı gereğince kesin olarak karar veril(diği)” tespit edilmiştir.

C. Olaylar

8) Başvurucunun;

8.1) İnternet üzerinden şahsını karalayıcı nitelikte çeşitli yayınlar yapıldığını tespit etmesinin ardından, söz konusu yayınların durdurulması amacı ile TİB'e müracaat ettiği,

8.2) TİB tarafından, bu amaçla bir mahkeme kararının olması gerektiğinin bildirilmesi üzerine, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun uyarınca başvurduğu ... Sulh Ceza Mahkemesinin ... tarih ve D.İş sayılı Kararı ile erişimin engellenmesi Kararı olarak, bu kararı TİB'e ilettiği,

8.3) TİB tarafından, mahkeme kararına konu suçun, 5651 sayılı Kanununun 8 inci maddesinde yer alan katalog suçlardan birisi olmadığı cihetiyle, Başkanlıkları tarafından yapılabilecek herhangi bir hususun bulunmadığı; katalog suçlar dışındaki suçlar için çıkarılan erişimi engelleme kararlarının, uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilmesi gerektiği hususunun bildirildiği,

8.4) Bunun üzerine, ... Sulh Ceza Mahkemesinin söz konusu 2014 tarih ve ... D.İş sayılı ve erişimin engellenmesi talebi konulu kararında kayıtlı URL adreslerinin hala erişime açık olduğu, söz konusu Mahkeme kararının yerine getirilmemesi noktasında ilgili erişim sağlayıcıların yanı sıra, 5651 sayılı Kanun uyarınca Erişim Sağlayıcıları Birliğinin de sorumlu bulunduğu gerekçesi ile söz konusu Birliğe başvurduğu,

8.5) Başvurusuna dayanak aldığı, söz konusu Kanunun "Erişim Sağlayıcıları Birliği" başlıklı 6/A Maddesi birinci fıkrasında kayıtlı, *"Bu Kanununun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasını sağlamak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliği kurulmuştur."* hükmünün koordinasyon yanında Birliğe bir yaptırım yetkisi de verdiği; ayrıca Erişim Sağlayıcıları Tüzüğünde yer alan hükümler uyarınca Birliğin, internet servis sağlayıcıları ile internet erişim hizmeti veren diğer işletmeler üzerinde üyelikten çıkarma şeklinde idari yaptırım yetkisinin bulunduğu, hususlarına yer verdiği,

8.6) Fakat Erişim Sağlayıcıları Birliğinin başvurucuya muhatap cevabında; Birliğin, söz konusu Mahkeme kararını ilgili erişim sağlayıcıya ilettiği, fakat bu kararı bizzat uygulama yetkisinin bulunmadığını bildirdiği, tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, başvurucu aleyhine internet ortamında yapılan yayınlara ilişkin erişimin engellenmesi amacı ile ... Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilen kararın uygulanmaması şeklinde bir hukuka aykırı bir durum ile karşı karşıya kalınmıştır.

D. Kamu Denetçisi Mehmet ELKATMIŞ'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

9) Şikâyete konu iddialar, buna karşılık idareden alınan bilgi ve belgeler ile görüntü kayıtlarının izlenmesinden elde edilen veriler kapsamında gerçekleştirilen tespit ve değerlendirmeler, bu Kararın (5-8) paragraflarında kaydedilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

10) Şikâyet başvurusuna ilişkin mevzuat hükümleri aşağıda kaydedilmiştir:

10.1) 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde “elektronik haberleşmenin”, “*Elektriksel işaretlere dönüştürülebilen her türlü işaret, sembol, ses, görüntü ve verinin kablo, telsiz, optik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, elektrokimyasal, elektromekanik ve diğer iletim sistemleri vasıtasıyla iletilmesini, gönderilmesini ve alınmasını*” ifade ettiği belirtilmiştir.

10.2) 5809 sayılı anılan Kanunun “Bakanlığın görev ve yetkileri” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; “*Elektronik haberleşme alt yapı, şebeke ve hizmetlerinin; teknik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara, kamu yararına ve millî güvenlik amaçlarına uygun olarak kurulması, geliştirilmesi ve birbirlerini tamamlayıcı şekilde yürütülmesini sağlamaya yönelik politikaları belirlemek.*” hususu, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının elektronik haberleşme sektörüne ilişkin görevleri arasında belirtilmiştir.

10.3) 5809 sayılı mezkûr Kanunun “Kurumun görev ve yetkileri” başlıklı 6 ncı maddesi birinci fıkrasının (c) bendinde; “*Abone, kullanıcı, tüketici ve son kullanıcıların hakları ile kişisel bilgilerin işlenmesi ve gizliliğinin korunmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri ve denetlemeleri yapmak*” ve (s) bendinde; “*Elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösterenlerin mevzuata uymasını denetlemek ve/veya denetlettirmek, konu ile ilgili usul ve esasları belirlemek, aykırılık halinde mevzuatın öngördüğü işlemleri yapmak ve yaptırımları uygulamak.*” hususları, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

10.4) 5809 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; “*Bakanlığın strateji ve politikaları da dikkate alınarak Kurumca yapılacak yetkilendirmeyi müteakip, elektronik haberleşme hizmeti verilebilir ve/veya elektronik haberleşme şebekesi veya alt yapısı kurulup*

işletilebilir.” hükmü uyarınca, elektronik haberleşme hizmetleri bağlamında “yetkilendirilme” esası benimsenmiştir.

10.5) 5809 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasında ise “*Kurum; mevzuata, kullanım hakkı ve diğer yetkilendirme şartlarına uyulmasını izleme ve denetlemeye, aykırılık halinde işletmecilere bir önceki takvim yılındaki net satışlarının yüzde üçüne kadar idarî para cezası uygulamaya, ... belirlediği süre içerisinde yetkilendirme ücretinin ödenmemesi ya da ağır kusur halinde verdiği yetkilendirmeyi iptal etmeye yetkilidir.*” hususu hükme bağlanmıştır.

10.6) 24/07/2012 tarih ve 28363 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmeliğin “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde “işletmeci”; “*Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve alt yapısını işleten şirketi*” şeklinde tanımlanmış olup,

Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında ise;

“*İşletmeci tarafından yetkilendirilen taraflarca bu Yönetmelik hükümlerinin ihlal edilmesi de dâhil olmak üzere kişisel verilerin gizliliğinin, güvenliğinin ve amacı doğrultusunda kullanılmasının temininden işletmeci sorumludur.*” düzenlemesine yer verilerek erişim sağlayıcılarının sorumluluğu hükme bağlanmıştır.

10.7) 15/02/2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İdari Yaptırımlar Yönetmeliğinin “Kişisel verilerin korunmasına ilişkin ihlaller” başlıklı 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde;

“*Asgari istem dışı, yetki dışı ya da yasa dışı olarak; kişisel verilerin tahrip edilmesi, kaybolması, değiştirilmesi, depolanması veya başka bir ortama kaydedilmesi, işlenmesi, ifşa edilmesi ve söz konusu verilere erişilmesine karşı kişisel verilerin korunmasına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmemesi, ... halinde bir önceki takvim yılındaki net satışlarının yüzde üçüne (%3) kadar idari para cezası uygulanır.*” düzenlemesine yer verilmiştir.

10.8) Yukarıda zikredilen Yönetmeliğin 33 üncü maddesi ise “*İlgili mevzuat gereği kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmemesi halinde idari para cezasına ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, işletmeci önce kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesi ve gerekli tedbirlerin alınması için uyarılır. İhlalin devamı ve kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmemesinin ilgili mevzuat çerçevesinde ağır kusur oluşturduğunun Kurul tarafından tespiti halinde işletmecinin yetkilendirmesi fesh/iptal edilir.*” hükmüne amirdir.

10.9) 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun “Tanımlar” başlıklı 2 nci maddesi birinci fıkrasının (e) bendinde erişim sağlayıcı; *“Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü gerçek veya tüzel kişileri”* şeklinde tanımlanmış olup,

Anılan Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; *“Herhangi bir kullanıcısının yayınladığı hukuka aykırı içerikten, bu Kanun hükümlerine uygun olarak haberdar edilmesi halinde erişimi engellemekle”* erişim sağlayıcının yükümlü olduğu belirtilmiştir.

10.10) 06/02/2014 tarih ve 6518 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesi ile 5651 sayılı Kanuna eklenen ve Erişim Sağlayıcılar Birliğinin hukuksal dayanağını oluşturan 6/A maddesinde;

“(1) Bu Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasını sağlamak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliği kurulmuştur.

(2) Birlik özel hukuk tüzel kişiliğini haizdir. Birliğin merkezi Ankara’dır.

(3) Birliğin çalışma usul ve esasları Kurum tarafından onaylanacak Tüzükle belirlenir. Tüzük değişiklikleri de Kurumun onayına tabidir.

(4) Birlik, Tüzüğüünün Kurum tarafından incelenerek uygun bulunmasını müteakip faaliyete başlar.

(5) Birlik, 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu kapsamında yetkilendirilen tüm internet servis sağlayıcıları ile internet erişim hizmeti veren diğer işletmecilerin katılmasıyla oluşan ve koordinasyonu sağlayan bir kuruluştur.

(6) Bu Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararları erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir. Kararların uygulanması amacıyla gerekli her türlü donanım ve yazılım erişim sağlayıcıların kendileri tarafından sağlanır.

(7) Bu Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararları gereği için Birliğe gönderilir. Bu kapsamda Birliğe yapılan tebligat erişim sağlayıcılara yapılmış sayılır.

(8) Birlik, kendisine gönderilen mevzuata uygun olmadığını düşündüğü kararlara itiraz edebilir.

(9) Birliğin gelirleri, üyeleri tarafından ödenecek ücretlerden oluşur. Alınacak ücretler, Birliğin giderlerini karşılayacak miktarda belirlenir. Bir üyenin ödeyeceği ücret, üyelerin tamamının net satış tutarı toplamı içindeki o üyenin net satış oranında belirlenir. Üyelerin ödeme dönemleri, yeni katılan üyelerin ne zamandan itibaren ödemeye başlayacağı ve ödemelere ilişkin diğer hususlar Birlik Tüzüğüünde belirlenir. Süresinde ödenmeyen ücretler Birlikçe kanuni faizi ile birlikte tahsil edilir.

(10) Birliğe üye olmayan internet servis sağlayıcıları faaliyette bulunamaz.”

düzenlemesine yer verilmiştir.

10.11) 5651 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası;

“(1) İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verilir:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

- 1) İntihara yönlendirme (madde 84),*
- 2) Çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra),*
- 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190),*
- 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194),*
- 5) Müstehcenlik (madde 226),*
- 6) Fuhuş (madde 227),*
- 7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228), suçları.*

b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar.” hükmüne amir olup,

Erişimin engellenmesi kararının verilmesi ve yerine getirilmesi konusunda usul, aynı maddenin 2 ila 5 inci fıkralarında; *“(2) Erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir. Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu durumda Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır. (Ek cümle: 6/2/2014-6518/92 md.) Erişimin engellenmesi kararı, amacı gerçekleştirecek nitelikte görülürse belirli bir süreyle sınırlı olarak da verilebilir. Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesine ilişkin karara 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.*

(3) Hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının birer örneği, gereği yapılmak üzere Başkanlığa gönderilir.

(4) İçeriği birinci fıkrada belirtilen suçları oluşturan yayınların içerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunması halinde veya içerik veya yer sağlayıcısı yurt içinde bulunsa bile, içeriği birinci fıkranın (a) bendinin (2) ve (5) ve (6) numaralı alt bentlerinde yazılı suçları oluşturan yayınlara ilişkin olarak erişimin engellenmesi kararı re’sen Başkanlık tarafından verilir. Bu karar, erişim sağlayıcısına bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir.

(5) Erişimin engellenmesi kararının gereği, derhal ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren dört saat içinde yerine getirilir.” şeklinde hükme bağlanmıştır.

10.12) 5651 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi eski halinde,

“(1) İçerik nedeniyle hakları ihlâl edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması halinde yer sağlayıcısına başvurarak kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasını ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını isteyebilir. İçerik veya yer sağlayıcı kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki gün içinde, talebi yerine getirir. Bu süre zarfında talep yerine getirilmediği takdirde reddedilmiş sayılır.

(2) Talebin reddedilmiş sayılması halinde, kişi onbeş gün içinde yerleşim yeri sulh ceza mahkemesine başvurarak, içeriğin yayından çıkarılmasına ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabın bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu talebi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Sulh ceza hâkiminin kararına karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir.

(3) Sulh ceza hâkiminin kesinleşen kararının, birinci fıkraya göre yapılan başvuruyu yerine getirmeyen içerik veya yer sağlayıcısına tebliğinden itibaren iki gün içinde içerik yayından çıkarılarak hazırlanan cevabın yayımlanmasına başlanır.

(4) Sulh ceza hâkiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İçerik veya yer sağlayıcının tüzel kişi olması halinde, bu fıkra hükmü yayın sorumlusu hakkında uygulanır.”
hükmüne amirken,

06/02/2014 tarih ve 6518 sayılı Kanununun 93 üncü maddesi ile değişik aynı madde (söz konusu 5651 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi)

“(1) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması hâlinde yer sağlayıcısına başvurarak uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılmasını isteyebileceği gibi doğrudan sulh ceza hâkimine başvurarak içeriğe erişimin engellenmesini de isteyebilir.

(2) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talepleri, içerik ve/veya yer sağlayıcısı tarafından en geç yirmi dört saat içinde cevaplandırılır.

(3) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik hakları ihlal edilenlerin talepleri doğrultusunda hâkim bu maddede belirtilen kapsamda erişimin engellenmesine karar verebilir.

(4) Hâkim, bu madde kapsamında vereceği erişimin engellenmesi kararlarını esas olarak, yalnızca kişilik hakkının ihlalinin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL, vb.

şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verir. Zorunlu olmadıkça internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemez. Ancak, hâkim URL adresi belirtilerek içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle ihlalin engellenemeyeceğine kanaat getirmesi hâlinde, gerekçesini de belirtmek kaydıyla, internet sitesindeki tüm yayına yönelik olarak erişimin engellenmesine de karar verebilir.

(5) Hâkimin bu madde kapsamında verdiği erişimin engellenmesi kararları doğrudan Birliğe gönderilir.

(6) Hâkim bu madde kapsamında yapılan başvuruyu en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir.

(7) Erişimin engellenmesine konu içeriğin yayından çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kalır.

(8) Birlik tarafından erişim sağlayıcıya gönderilen içeriğe erişimin engellenmesi kararının gereği derhâl, en geç dört saat içinde erişim sağlayıcı tarafından yerine getirilir.

(9) Bu madde kapsamında hâkimin verdiği erişimin engellenmesi kararına konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının veya aynı mahiyetteki yayınların başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Birliğe müracaat edilmesi hâlinde mevcut karar bu adresler için de uygulanır.

(10) Sulh ceza hâkiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

şeklinde düzenlenmiştir.

B. Kamu Denetçisi Mehmet ELKATMIŞ'ın Kamu Başdenetçisine Önerisi

11) Şikâyetin kabulü ile şikâyetçi aleyhinde internet üzerinden işlenen bir suça erişimin engellenmesi amacı ile ... Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilen kararın uygulanması ve bu cihetle şikâyetçinin mağduriyetinin giderilmesi hususunda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna tavsiyede bulunulması gerektiği yönünde öneri Kamu Başdenetçisinin uygun görüşlerine sunulmuştur.

C. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

12) İnternet kullanımının yaygınlaşması, internet kullanım politikalarının tesisi noktasında bir dizi problemin doğmasına yol açmıştır. Zira bu noktada oluşturulacak devlet politikalarının, birbiri ile iç içe geçen çok yönlü boyutu bulunmaktadır. Bu durum, bir yandan *bireyin, toplumun ve devletin güvenliği* diğer yandan da *iletişim özgürlüğü* açısından hassas bir denge unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır.

13) Bir başka anlatım ile internet kullanımı konusunda alınacak bir karar veya atılacak bir adımın, hem temel özgürlükleri hem de toplum ve devletin güvenliğini etkileyebilecek yansımaları bulunmaktadır. İnternet politikalarının tesisinde, bireyin, ailenin ve çocukların, pornografi, uyuşturucu, yasa dışı şans oyunları, kumar ve bilgisayar oyunları açısından korunması ve ile özel ve aile hayatının gizliliğine riayet edilmesi hususu özel bir önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra internet kullanımı konusunda güvenlik riski sadece bireyler açısından değil, devlet kurumları açısından da önem arz etmektedir. Bu noktada askeri ve milli güvenlikle ilgili konularda duyulan hassasiyet özellikle öne çıkmaktadır. Meselenin devleti ilgilendiren boyutu sadece güvenlik politikalarına da indirgenemeyecek kadar geniş ve önemlidir. Konu günümüzde, ekonomi/vergi politikaları, yurt dışı kaynaklı siteler üzerinden oynanan kumar oyunları ve bu amaçla para transferi ve kara paranın aklanması gibi bağlantıları olan son derece teknik ve ayrıntı içeren bir mahiyet kazanmış bulunmaktadır. Konunun uluslararası ve diplomatik ilişkiler açısından da irdelenmesi ciddi bir gereklilik arz etmektedir. Nitekim günümüzde, devletlerarasındaki rekabetin, bilinen eski yöntemlerin aksine, bazen internetin de araç olarak kullanıldığı bilgi yoğun teknikler ve araçlar ile gerçekleştirildiği herkes tarafından bilinmektedir.

14) İfade edilmeye çalışıldığı gibi, **internet politikalarının sadece özgürlük noktasından yorumlanması mümkün olmayıp; özellikle diplomatik ilişkiler açısından durumun hassasiyetinin gözetilmesi gerekmektedir.** Bu noktada, *https* tabanlı servis yapan ve URL üzerinden engelleme yapılamayan yurtdışı içerik sağlayıcılarının müdahil olduğu ve kamuoyu nezdinde yoğun tartışmaların yaşanmasına yol açan bir dizi erişimin engellenmesi uygulamalarının, saf bir özgürlük mücadelesinden ibaret olmadığı değerlendirilmektedir. Nitekim internet kaynaklı sosyal paylaşım sayfalarının, geniş kitlelerin karar alım veya yönetim/müzakere sürecine katılmasına yardımcı olma, toplumun müzakereci kültür ve demokrasi anlayışına doğru ilerlemesine katkıda bulunma gibi olumlu yönlerinin bulunmasına rağmen, olayların manipülasyon ile hızlandırıcısı ve çabuklaştırıcısı olarak ülkemizde geniş çapta kullanılır hale geldiği, siyaset/hukuk açısından kontrol edilmesi çok zor, geniş çaplı toplumsal olaylara ve provakatif gelişmelere

zemin hazırladığı görülebilmektedir. 2013 yılında yaşanan ve kamuoyunda “Gezi Olayları” olarak isimlendirilen toplumsal çalkantı buna tipik bir örnek oluşturmaktadır. Bu konuda en son örneğin, ilgili kamu idaresinin teyidine istinaden, 2014 yılı Ekim ayında, terör örgütü İŞİD tarafından **Kobane'ye (Ayn El Arap)** yapılan saldırıları ülkemizde protesto etmek amacı ile gerçekleştirilen olaylar esnasında, bir gün içerisinde toplam **400 bin sahte (fake) twitter hesabının açılması ve aktif olarak gerçek dışı, tehditkâr, saldırgan ve toplumsal düzenin ortadan kaldırılmasını hedefleyen paylaşımlar yaymak sureti ile yaşandığı tespit edilmiştir.** Bu denli köklü ve geniş kapsamlı toplumsal çalkantıya ve kamu düzeninin aksamasına yol açan bir olayın, **saf bir özgürlük mücadelesi olarak sunulması, hiçbir ülkede kabul göremez.**

15) Kamu Denetçiliği Kurumumuz vermiş olduğu çok sayıda kararda, özgürlüğün toplumsal gelişmenin en temel dinamiği olduğunu belirtmiş, bunun korunması ve geliştirilmesi gereğinin altını çizmiş ve somut olayların mahiyetine göre ilgili kamu idarelerini hatalı bulmuştur. Fakat bu durum, özgürlük mücadelesi altında, meşru hukuk düzeninin altını oymayı veya kamu düzeninin ortadan kaldırılmasını hedefleyen olayların temize çıkarılması sonucunu doğuramaz. Bu tür hukuk dışı mücadeleler, hiçbir zaman, hiçbir ülkede hukuki koruma altına giremez. Demokrasilerde, siyasi iktidarlara yönelik muhalif görüşler, ancak ve ancak meşru yollar ile sergilenmelidir.

16) “Kamu düzeni” ile “özgürlükler rejimi” arasındaki denge, esasen kâğıt üzerindeki basitlikten uzak, toplumsal hayatın içerdiği ayrıntılar eşliğinde çok karmaşık ve değişken bir meseledir. Bu aşamada, toplumsal gelişimini sağlamış ülkeler dâhil tüm ülkelerin kamu idarelerince her an teyakkuzda bulunmayı ve önlem almayı, reform yürütmeyi ve özellikle kollukla ilgili faaliyetleri yürüten birimlerin gözetim ve denetimini gerektiren bir süreçtir. İnternet politikalarının oluşturulması alanında, ilgili kamu idaresinin, özellikle yurtdışı servis ve içerik sağlayıcıları tarafından özgürlük mücadelesi görüntüsü altında sunulan ama diplomatik bir rekabet unsuru içeren manevralarına karşı, daha etkili mücadele etmeleri gerektiği değerlendirilmektedir. Zira ilgili kamu idaresinin zaman zaman başvurduğu tedbirlerin, özgürlüklerin kısıtlandığı yönünde kamuoyunda duyulan kaygıyı ortadan kaldıracak gerekçeler içermediği görülmektedir. Bu noktada, *https* tabanlı yurtdışı servis sağlayıcılarının ulusal mahkeme kararlarını uygulamamaları ve bu siteler üzerinde URL bazlı engellemenin yapılamaması meselesi karşısında alternatif tedbirler (mesela elde edilen reklam gelirleri üzerinden tedbir uygulama vb.) geliştirmesi ciddi bir öncelik arz etmektedir. **Bir başka anlatım ile kamu idaresi tarafından, haklı olarak başvuru bir dizi tedbirin, seçilen yöntem nedeni ile idarenin zaman zaman savunulması güç bir durum ile karşılaşmasına yol açmakta olduğu değerlendirilmektedir.**

17) İnternet politikalarının, yukarıda sadece ana hatları ile ipuçları verilen kamu güvenliği boyutunun yanı sıra, düşünce ve ifade hürriyeti başta olmak üzere önde gelen demokratik ilkeler ve özgürlük boyutunun da göz ardı edilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir. Aynı şekilde, konunun *ekonomi, sosyal, kültürel, askeriye ve uluslararası ilişkiler gibi diğer disiplinler* açısından da irdelenerek analiz edilmesi hayati önem arz etmektedir.

18) Konuya bir bütün olarak yaklaştığımızda, bilişim teknolojilerinde son dönemde yaşanan çok hızlı gelişmenin, internet kullanımının hukuki alt yapısının oluşturulması çalışmalarının önüne geçmiş olduğu görülmektedir. Daha açık bir ifade ile teknoloji hukukun önüne geçmiştir. Hukuk âleminde henüz karşılığı olmayan teknoloji kaynaklı birçok *olgu, süreç ve suç türleri* oluşmuştur. Bu durum sadece ülkemize mahsus bir gelişme olmayıp, tüm ülkeler açısından gözlenen bir gerçekliktir. Hal böyle olunca, güçlü bir hukuki alt yapı üzerine oturmayan ve hayatın her alanına giren internet kullanımı, hem birey ve toplum, hem de devletler açısından çok ciddi sorun alanlarının doğmasına yol açmıştır. **Yukarıda da belirtildiği gibi internet kullanımı günümüzde, sadece bir bireysel özgürlük meselesi olarak görülmemekte; kötü amaçla kullanım durumunda tüm gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ve devletin güvenliğini tehdit eden potansiyel tehlikeler içermektedir. Bu denli potansiyel riskleri barındıran bir alanın hukuki anlamda düzenleme altına alınması devletlerin öncelikli yükümlülüklerindedir.**

19) Bilişim teknolojilerindeki hızlı ilerleyiş ve devletin bu alanda düzenleyici ve denetleyici bir alt yapı oluşturması gerekliliği ülkemizde de bir dizi somut adımların atılmasını sağlamıştır. Bu alanda düzenleme ve denetiminden sorumlu olmak üzere, 2813 sayılı Telsiz Kanununda değişiklik yapan 27/01/2000 tarih ve 4502 sayılı Kanunla Telekomünikasyon Kurumu kurulmuştur. 10/11/2008 tarih ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ile Kurumun adı *Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu* olarak değiştirilmiştir. Kurum, bilgi teknolojisi alanında mevzuat tarafından verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve mali özerkliğe sahip özel bütçeli, daire başkanlıkları ve müdürlükler şeklinde teşkilatlanan ana hizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimleriyle bölge müdürlükleri şeklinde teşkilatlanan taşra teşkilatı birimlerinden oluşacak şekilde yapılandırılmıştır.

20) Bu alanda bir diğer önemli kurumsal yapılanma hamlesi ise Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının kurulmasıdır. Başkanlık, 23/07/2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5397 sayılı Kanun ile kurulmuş ve 23 Temmuz 2006 tarihinden itibaren kendisine havale edilen iş ve işlemleri yürütmeye başlanmıştır. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bünyesinde doğrudan Kurum Başkanına bağlı olarak faaliyetlerini yürüten Başkanlığın yetki, görev ve sorumlulukları, mezkûr 5397 sayılı Kanunun çerçevesini çizdiği, 10/11/2005 tarih

ve 25989 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren *Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Tespiti, Dinlenmesi, Sinyal Bilgilerinin Değerlendirilmesi ve Kayda Alınmasına Dair Usul ve Esaslar ile Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkındaki Yönetmelikte* belirlenmiştir.

Buna göre Başkanlığın yetki, görev ve sorumluluklarının temelinde;

a) Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin tespiti, dinlenmesi, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ve kayda alınmasına yönelik iş ve işlemleri tek bir merkezden yürütmek,

b) İnternet ortamında yapılan yayınların içeriklerini izleyerek, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun kapsamına giren suçların işlendiğinin tespiti halinde, bu yayınlara erişimin engellenmesine yönelik olarak 5651 sayılı Kanunla öngörülen tedbirleri almak,

c) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan; intihara yönlendirme (madde 84), çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190), sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194), müstehcenlik (madde 226), fuhuş (madde 227), kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228) suçları ile 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçların işlenmesini önlemek için izleme ve bilgi ihbar merkezi dâhil, gerekli her türlü teknik altyapıyı kurmak veya kurdurmak, bu altyapıyı işletmek veya işletilmesini sağlamak,

ç) Yukarıda belirtilen suçları oluşturan yayınların içerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunması halinde veya içerik veya yer sağlayıcısı yurt içinde bulunsa bile, içeriği çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra) ve müstehcenlik (madde 226) suçlarını oluşturan yayınlara ilişkin olarak resen erişimin engellenmesi kararı vermek ve bu kararı, erişim sağlayıcısına bildirerek gereğinin derhal ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren yirmidört saat içinde yerine getirilmesini istemek,

d) İlgili mevzuat kapsamında hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen erişimin engellenmesi kararlarını uygulamak ve buna ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, hususları yer almaktadır.

21) İnternet günümüzde, faydalı olabileceği düşünülerek sadece iyi niyetle ortaya konulmuş bilgiye rahatça erişme imkânı verdiği gibi; bilgi kirliliğinin, daha da önemlisi özel ve aile hayatının gizliliğini ihlal eden, bazen yalan, iftira ve hakaret içeren bilgi, belge ve içeriğe de ortam oluşturabilmektedir. Aslında gerçek kişilerin gerçek âlemde karşı karşıya bulunduğu kişi hallerinin (sevinç, mutluluk, öfke, iftira, hakaret vb.) aynısı veya bir benzeri, internet âleminde de geçerlidir. Yani gerçek âlemde maruz kalabileceğimiz kötü söz veya hakarete, pek ala internet

üzerinden de maruz kalabilmekteyiz. **Gerçek dünyada maruz kalınan hak ihlallerinin önüne geçmek için başta yargı organları olmak üzere köklü ve güçlü imkânlar bulunmakta iken internet ortamı, hızlı ve halen gelişen, sınırları çizilemeyen bir alan olması nedeni ile bu güvenilirlikten çok uzaktır.**

22) Bu tarz kişilik hakları ve özel hayatın gizliliği gibi ihlallerde, bu fiiller örneğin, gazete vasıtasıyla icra edilse tekzip yayınlanıp çözüme gidilebilecek iken internet ortamında bu fiilin işlenmesi durumunda olay farklılaşmaktadır. İlke olarak internet üzerinden kişilik hakkı ve özel hayatın gizliliği ihlallerinde, bu ihlalin önüne geçmek iki şekilde mümkündür. Bunlardan birincisi, bu içeriği paylaşan kaynağın (**içerik veya yer sağlayıcı**) kendisinin bunu kaldırmasıdır. Örneğin günlük bir gazetenin internet sayfasında yer alan bir içeriğin, yine o gazete tarafından kaldırılması gibi. İkinci usulde ise söz konusu gazetenin internet üzerinden yayın yapmasını temin eden **erişim sağlayıcının** engelleme yapması esastır. Söz konusu erişim sağlayıcının bu uygulamasına, bazen hakkı ihlal edilen gerçek veya tüzel kişilerin başvuruları, bazen de idari veya adli mercilerin kararları dayanak oluşturmaktadır. İkinci usulün bir parçası olarak bazı durumlarda, erişim sağlayıcının bir eylemde bulunması beklenmeksizin, ilgili kamu idaresinin teknik imkânlar ile müdahale ederek, sakıncalı içeriği yayan içerik sağlayıcının yayınına erişimi engellemesi de söz konusudur. Bu yöntem, uyar-kaldır yöntemi olarak isimlendirilen yöntemle benzerlik göstermektedir. Uyar-kaldır yönteminde, ilgili kamu idaresinin ikazının gereğini yerine getirmeyen içerik sağlayıcının yayını engellenebilmektedir. Bu engelleme genelde ve tercihen URL bazlı olarak gerçekleştirilmektedir. Bu sayede içerik sağlayıcının internet sayfasının tamamı değil, sadece sakıncalı yayının yer aldığı kısım engellenmektedir.

23) URL bazlı engellemenin yapılamadığı *https* uzantılı yurt dışı içerik sağlayıcılarının, her ülke hukukuna göre faaliyetlerini düzenleyebilmelerinin mümkün olmadığı, bir ülkede illegal sayılan fiilin bir başka ülke nezdinde legal olabileceği, **bundan dolayı Türkiye'nin kamu güvenliği sebebiyle yaptığı taleplerin özellikle Twitter vb. şirketler tarafından çok düşük oranda karşılandığı görülmektedir. Bu durumda ise yani URL bazlı erişim engelleme taleplerinin yurtdışı içerik sağlayıcıları tarafından geri çevrilmesi durumunda, ilgili kamu idaresi tarafından siteye erişim tümünden engellenmesi cihetine gidilmektedir. Bu ise özgürlük boyutunda ciddi sıkıntıların doğmasına yol açmaktadır.**

24) Diğer birçok ülkenin aksine ülkemizde, internetin düzenlenmesi konusunda uzunca bir süre müdahaleci bir anlayış güdülmemiş; internet kaynaklı suçlarla, genel hükümler uyarınca mücadele edilmeye çalışılmıştır. Gündelik hayatın her alanına girmesi üzerine internetin, gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ile devlet açısından içerdiği potansiyel risklerden hareketle, özellikle

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında belirtilen ailenin, çocukların ve gençlerin korunmasına dair hükümlerin işlerliğini sağlamak amacıyla 04/05/2007 tarih ve **5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun kabul edilmiştir.**

Genel Gereke kısmında Kanunun kabul amacı;

- İnternet dâhil hızla yaygınlaşan elektronik iletişim araçlarının sağladığı imkânların suiistimal edilmesi suretiyle işlenen suçlarla mücadele konusunda etkin ve doğru bir yapılanmayı mümkün kılabilme,

- Anayasanın, 41 inci maddesi ve 58 inci maddesi hükümleri uyarınca; aileyi, çocukları ve gençleri internet dâhil elektronik iletişim araçlarının suiistimal edilmesi suretiyle uyuşturucu ve uyarıcı madde alışkanlığı, intihara yönlendirme, cinsel istismar, kumar ve benzeri kötü alışkanlıkları teşvik eden yayınların içeriklerinden korumak için gerekli önleyici tedbirlerin alınması,

- Türk Ceza Kanununda yer alan belirli suçların, elektronik ortamda işlenmesinin içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden önlenmesine ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi,

- İnternet ortamı dâhil elektronik ortamda yapılan yayınları teknik açıdan ve bilimsel olarak takip eden, sorunu tespit eden, çözümü için öneriler getiren; internet servis sağlayıcıları da dâhil elektronik haberleşme ve internet sektörünü koordine edecek kurumsal bir yapılanmanın kurulması,

- Kanun metninde belirtilen suçların internet yolu ile ve genel olarak elektronik ortamda işlenmesini önlemek amacı ile diğer ülke muadil kuruluşları ve uluslararası örgütlerle gerekli işbirliği ve koordinasyonun sağlanması,

-Elektronik ortamda işlenen suçların hızlı bir şekilde artışı, bu suçların işlenmesindeki kolaylığa karşın ortaya çıkarılmasındaki zorluklar, toplumsal açıdan doğabilecek zararların sonradan telafisinin mümkün olmaması, bu konuda acilen etkin mücadele edecek kurumsal bir yapının, yasal bir düzenleme ile oluşturulması ve bu amaçlarla Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına ilave görev ve yetkilerin verilmesi, hususları olarak belirlenmiştir.

25) Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı tarafından erişimin engellenmesi;

25.1) Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı, (TİB) 5651 sayılı Kanunun verdiği yetkiye istinaden, internet ortamında yapılan ve bu Kanunun *Erişimin engellenmesi kararı ve yerine getirilmesi* başlıklı 8 inci maddesinde sayılan katalog suçların olduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan durumlarda, yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesine karar vermeye yetkilidir. TİB ayrıca, 5651 sayılı Kanunun 9/A maddesi uyarınca, **özel hayatın gizliliği**

nedeniyle tedbiren, içeriğe erişimin engellenmesinden de yetkili ve sorumludur. Fakat aynı Kanunun 9 uncu maddesi gereği, kişilik haklarının ihlali nedeni ile erişimi engelleme yetkisi bulunmamaktadır. Bu kapsamda tedbir amaçlı olarak erişimin engellenmesi mümkün olmayıp; engelleme ya kendi inisiyatifi ile ya da ilgili sulh ceza hâkiminin kararı uyarınca erişim sağlayıcının kendisi tarafın gerçekleştirilecektir. Aynı maddenin onuncu fıkrası hükmünce, sulh ceza hâkiminin kararını yerine getirmeyen sorumlu kişi, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

25.2) Yukarıda belirtildiği gibi TİB, söz konusu katalog suçlar açısından ve mezkûr Kanunun 9/A maddesinde kayıtlı özel hayatın ihlali suçundan bu suçların oluştuğu hususunda yeterli şüphe bulunması halinde, idari tedbir amaçlı olarak erişimi engelleme yetkisine sahip bulunmaktadır. Burada önemli olan husus; erişim ve yer sağlayıcının yurt içinde veya dışında bulunması durumunda farklılık olmakla birlikte, tüm erişim engelleme kararlarının tedbir amaçlı olduğu ve mahkemenin onayına sunulduğudur.

25.3) TİB tarafından idari tedbir olarak erişimin engellenmesine karar verilen internet adresleri, Türkiye’de aktif olarak hizmet veren tüm erişim sağlayıcılarına iletilmekte; erişim sağlayıcıları kendilerine iletilen bu kararları uygulamaktadırlar. TİB ile erişim sağlayıcıları arasında elektronik ortamda kapalı devre bir sistem ile bu işlemler yürütülmektedir. Söz konusu kararların süresi içinde uygulanıp uygulanmadığı ile sonrasında bu sitelere yönelik erişim engellenmenin devam edip etmediği de TİB tarafından geliştirilmiş bir yazılım ile denetlenmektedir.

25.4) 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesi on birinci fıkrasına göre; idari tedbir olarak verilen erişimin engellenmesi kararını yerine getirmeyen erişim sağlayıcıları için idari para cezası ile kararın uygulanmamasında ısrarcı olunması halinde TİB tarafından yetkilendirmenin iptali öngörülmüş bulunmaktadır. TİB, bu kapsamda kusur veya ihmali tespit edilen erişim sağlayıcılarını uyarmakta ve cezai yaptırıma uğratmaktadır.

25.5) Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının teyidinde istinaden; TİB tarafından idari tedbir olarak verilen erişimin engellenmesi kararlarının tamamına erişim sağlayıcılarınca uyulduğu; erişimin engellenmesine ilişkin istatistiklerin rakamsal değerlerinin ve internet site isimlerinin, suçun önlenmesi ve suçla mücadelede bazı sakıncaların ortaya çıkmasına sebep olabilecek niteliklerinden dolayı kamuoyu ile paylaşılmadığı; bu tür rakamların, benzer gerekçeler ile diğer ülkelerde de resmi olarak ve topluca açıklanmadığı tespit edilmiştir.

26) Mahkemelerce verilen erişim engelleme kararlarının uygulaması;

26.1) 5651 sayılı Kanunun mezkûr 8 inci maddesi kapsamında yer alan katalog suçlarıyla ilgili mahkemelerce verilen erişimin engellenmesi kararlarının yerine getirilmesinden de TİB yetkili

ve sorumludur. Bu kapsamda TİB'e intikal eden mahkeme kararları, tıpkı re'sen erişim engelleme kararlarında olduğu gibi, aynı elektronik sistem üzerinden erişim sağlayıcılarına iletilmekte ve akabinde süresi içinde uygulanıp uygulanmadığı ile sonrasında engellenmenin devam edip etmediğinin kontrol ve denetimi yapılmaktadır.

26.2) Engellemeler, erişim sağlayıcılar tarafından filtre cihazı kullanılarak yapılmaktadır. Teknik olarak, "http" haberleşme protokolü için, tüm site veya bağlantılarına erişim engellenmeden sadece URL (Uniform Resource Locator, Standart Kaynak Bulucu) bazında engelleme yapılabilmektedir.

SSL (Secure Sockets Layer) destekli kriptolu "https" haberleşme protokollerinde ve uygulamalarında ise URL bazında engelleme teknik olarak mümkün olamamaktadır. **Ülkemizdeki erişim sağlayıcılarınca bu amaçla kullanılan filtreleme cihazlarının teknik özellikleri "https" linklerini filtre etmeye imkân vermemektedir. Dolayısı ile https protokolü ile kriptolu yayın yapan Twitter, Facebook, Youtube vb. sitelerin içeriklerine teknik olarak URL bazında erişim engelleme yapılamamaktadır.**

26.3) Bu durumda, mahkeme kararlarında yer alan yasadışı içeriğin bulunduğu internet sitesinin içerik veya yer sağlayıcısına adli bildirimde bulunularak içeriğin çıkartılması talep edilmektedir. İçerik veya yer sağlayıcının yurt içinde bulunması durumunda sorun yaşanmamakta olup, 5651 sayılı Kanun kapsamında ilgili yasadışı içerik çıkartılmaktadır. **Aksi halde, yasadışı içerikle ilgili adli takibatın yapılması bir yana, ilgili içerik veya yer sağlayıcıya TİB tarafından idari para cezası verilebilmektedir.**

26.4) Yasadışı içeriğin içerik ve yer sağlayıcısının yurtdışında bulunması durumunda ise adli bildirimle rağmen içeriğin çıkarılmaması mümkün olabilmektedir. **Özellikle Twitter, Youtube ve Google gibi küresel şirketler, çoğu zaman yasal yükümlülüklerini yerine getirmemekte, ya da adeta bir temyiz mercii gibi, mahkeme kararlarını inceleyerek uygun bulduklarına işlem yapmaktadır.** İnternetin ulusal sınırları aşan çok aktörlü, dağınık ve dinamik doğası ve teknik alt yapısı nedeni ile bu tür yurtdışı içerik ve yer sağlayıcılara genellikle cezai müeyyide uygulanamamakta, netice olarak mahkeme kararları ifa edilememektedir. **Bu gibi durumlarda, kararın ifası için yasadışı içeriğin bulunduğu web sitesinin tamamına erişim engellenmesine yönelik tedbir kararının alınması ve uygulanması dışında bir çare kalmamaktadır. Bu da ifade ve internete erişim özgürlüğü bağlamında, erişim engelleme kararlarının ölçülülük ve orantılılık ilkelerine göre verilmesi gerektiği yönünde eleştirilere neden olmaktadır.**

26.5) Haklarında mahkeme kararı bulunmasına rağmen, erişim engellenmesi uygulanamayan ve genellikle Twitter ve Youtube'a ait çok sayıda https protokollü URL uzantısı bulunduğu; TİB tarafından yapılan bildirimler üzerine bunların bazılarının siteden çıkarıldığı, bazılarının sadece Türkiye'de erişime kapatıldığı, bir kısmına ise herhangi bir işlem tesis edilmediği tespit edilmiştir. Mahkemeler tarafından verilen erişimin engellenmesi kararlarının önemli bir bölümünün, yurtdışı içerik sağlayıcılarının direnci nedeni ile uygulanamadığı ve teknik kısıtlamalar nedeni ile de TİB tarafından bu kararların uygulanamadığı görülmektedir.

27) 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda, 19 Şubat 2014 tarih ve 28918 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6518 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasını sağlamak üzere, özel hukuk tüzel kişiliğini haiz Erişim Sağlayıcıları Birliği kurulmuştur. Buna göre, 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde kayıtlı **katalog suçlar olarak isimlendirilen suçlar ile özel hayatın gizliliğinin ihlali suçları dışında kalan erişim engelleme kararları aşağıdaki usule bağlanmıştır.**

5651 sayılı Kanunun 6/A maddesi hükmü uyarınca, *Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararları (mahkeme kararları) gereği için Birliğe gönderilecek; erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilecek; kararların uygulanması amacıyla gerekli her türlü donanım ve yazılım erişim sağlayıcıların kendileri tarafından sağlanacaktır.* **Buna göre, kişilik haklarının ihlali gibi suçlarda erişimin engellenmesi kararlarının yerine getirilmesi TİB'in görev alanında değildir.**

28) Kanunun 6/A maddesinin altıncı fıkrasında kayıtlı *"Bu Kanunun 8 inci maddesi kapsamı dışındaki erişimin engellenmesi kararları erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir. Kararların uygulanması amacıyla gerekli her türlü donanım ve yazılım erişim sağlayıcılarının kendileri tarafından sağlanır"* hükmü uyarınca, **Erişim Sağlayıcıları Birliği, mahkemelerin erişimin engellenmesi kararlarını Birlik üyesi erişim sağlayıcılarına göndermekle yükümlü olup; bu kararların erişim sağlayıcı işletmeler tarafından yerine getirilip getirilmediğini tespit etmek noktasında yasal bir yetkisi olmadığı gibi teknik alt yapıya da sahip değildir.** Zira Mayıs 2014 tarihi itibari ile çalışmalarını yürütmeye başlayan Erişim Sağlayıcıları Birliği özel hukuk tüzel kişisi olup, erişim sağlayıcıları nezdinde yasal bir yaptırıma haiz bulunmamaktadır. Birliğin, mahkeme kararlarını ilgili erişim sağlayıcılarına iletmekten öteye bir yetki ve teknik imkânı bulunmamaktadır. Bu durumda, katalog suçlar kapsamında yer almayan suçlardan, kişilik haklarının ihlali suçunun mağduru olan

kişilerin, ilgili mahkemeden almış oldukları erişimin engellenmesi kararlarının uygulanması, ihlalde bulunan içerik sağlayıcının veya bu içerik sağlayıcısına hizmet sunan erişim ve yer sağlayıcısının takdirine kalmış bulunmaktadır. İçerik, erişim ve yer sağlayıcısının mahkemece verilen erişimin engellenmesi kararlarına uymaması durumunda ise mezkûr 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesi onuncu fıkrasında kayıtlı “*Sulh ceza hâkiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.*” hükmü uygulanacaktır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki özel hukuk tüzel kişisi olduğu için Birliğin işlemleri ile ilgili idare mahkemelerinde dava açılması mümkün görünmemektedir. Birlik kararına karşı adli yargıda iptal davası açmak mümkün olabilirse de Birliğin dernek statüsünde oluşu nedeni ile adli yargıda, Birlik kararlarının iptalini konu etmek de ciddi bir sorun olarak belirmektedir.

29) İnternet üzerinden, kişilik haklarının ihlal edildiği bir mahkeme kararı ile hüküm altına alınmış bir insanın, bu ihlalin etkilerinin bir yana, ihlalin kendisinin devam edişine seyirci kalmaya mahkûm olması ciddi bir insan hakkı ihlalidir.

Meselenin bir diğer boyutu ise mahkeme tarafından verilmiş olan bir kararın, o veya bu şekilde kâr amaçlı kurulmuş ticari bir işletme tarafından uygulanmaması ve kamu idaresinin buna göz yumması durumudur.

30) 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 6 ncı maddesinde, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

30.1) Anılan Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası (c) ve (s) bentlerinde Kurumun, elektronik haberleşme hizmeti dâhilinde abone, kullanıcı, tüketici ve son kullanıcıların hakları ile kişisel bilgilerinin işlenmesi ve gizliliğinin korunması hususunda gerekli düzenleme ve denetlemeleri yapma, elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren paydaşların belirlenen usul ve esaslara uygun davranmaları konusunda **denetimler ve buna bağlı olarak yaptırımları uygulama görevleri açıkça ortaya koyulmuştur.**

30.2) 5809 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında elektronik haberleşme faaliyetinin Kurum tarafından yapılacak “yetkilendirme” marifetiyle icra edileceği de düzenlenmiştir. Yani Kurum tarafından yetki verilmesi halinde ilgili erişim sağlayıcı sektörde faaliyette bulunabilecektir. Bu durum Kurumun elektronik haberleşme hizmetinin icrasındaki rolünü başat konuma getirmektedir. Bir başka ifade ile Kurum tarafından yetkilendirilmeyen bir ticari şirketin, ülkemizde internet hizmeti vermesi mümkün bulunmamaktadır.

30.3) Ayrıca, 5809 sayılı Kanununun 60 ncı maddesinin birinci fıkrası gereğince Kurum, yetki verdiği erişim sağlayıcılarına yönelik idari para cezası veya yetkilendirmeyi iptal etme gibi idari yaptırımlar uygulayabilme gücüne de sahiptir.

30.4) Kurumun sektör üzerindeki düzenleyici, denetleyici ve zorlayıcı etkisini ortaya çıkaran yaptırımlar ise 15/02/2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İdari Yaptırımlar Yönetmeliğinde düzenlenmektedir. Bu Yönetmelik bağlamında, Kurum kişisel verilerin güvenliğini ihlal eden veya mahkeme kararını uygulamamakta direnen erişim sağlayıcısına karşı çeşitli yaptırımlar uygulayabilecektir.

30.5) Anılan Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde; kişisel verilerin korunmasına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmeyen erişim sağlayıcılara bir önceki takvim yılında elde ettiği net satışların yüzde üçüne kadar idari para cezasına hükmedileceği belirtilirken; 33 üncü maddesinde ise kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmemesi halinde ilk olarak uyarı marifetiyle hizmetin ifası hedeflenmekte, aksi halde yetkilendirmenin iptali öngörülmektedir.

30.6) 24/07/2012 tarih ve 28363 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası bağlamında kişisel verilerin korunması hususunda erişim sağlayıcıların sorumluluğu açıktır. Bu konuda gerekli tedbirleri almayan ya da şikâyet başvurusunda gerçekleştiği gibi kişisel verilerin korunması adına alınan mahkeme kararlarını uygulamayan erişim sağlayıcılara yönelik Kurum tarafından yukarıda zikredilen idari para cezasına hükmedilmesi gerekmektedir.

30.7) Ayrıca erişimin engellenmesi yönünde verilmiş olan bir mahkeme kararının yerine getirilmemesi, bizatihi kamu hizmetinin gereği gibi ifa edilmediğinin delilidir. Özellikle şikâyet başvurusu çerçevesinde, mahkeme kararının gereğinin yapılmadığı ve ihlalin sürdüğü de tespit edilmiştir. Bu sebeple Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun, yukarıda zikredilen mevzuat hükümleri gereğince, yetkilendirmenin iptali yönünde veya diğer idari para cezaları tatbik etme yönünde adım atması hukukun gereğidir.

İdare, başvuru özelinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, temel hak ve özgürlükleri korumaya yönelik bir mahkeme kararının uygulanmasını garanti altına alacak tüm tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlüdür. Kurum, sadece kendi eylem ve işlemlerinin sonucundan değil; mahkeme kararlarının icrasından da sorumludur. Mahkeme kararlarına özel işletmeler tarafından uyulmamış olması, idarenin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır. Zira kişilik hakkının ihlali suçu, kamu düzenini alakadar eden bir

suçtur. Bu suçun idare veya özel hukuk kişileri tarafından işlenmiş olması sonucu değiştirmeyecektir. Kamu düzeninin tesisinden birinci derecede idare sorumludur.

31) Netice olarak başvuruçunun; bir mahkeme kararına dayanmaksızın sadece yazanların şahsi düşünce ve kanaatlerini yansıtan ve bir dizi suçlamaları içeren internet kaynaklı yayınlar ile kişilik hakkının bir parçası olan şeref, namus ve saygınlığına zarar verecek olumsuz düşünce ve kanaatler oluşmuş, Başvuruçucu bu durumu tespit etmesinin ardından, söz konusu yayınların durdurulması amacı ile başvurduğu ... Sulh Ceza Mahkemesinden, .. tarih ve D.İş sayı ile erişimin engellenmesi Kararı almış ve bu Kararı Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına iletmiş,

TİB tarafından, mahkeme kararına konu suçun, 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yer alan katalog suçlardan birisi olmadığı cihetle, Başkanlıkları tarafından yapılabilecek herhangi bir hususun bulunmadığı; katalog suçlar dışındaki suçlar için çıkarılan erişimi engelleme kararlarının, uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilmesi gerektiği hususunu bildirilmiş,

Bunun üzerine başvuruçucu, ... Sulh Ceza Mahkemesinin söz konusu kararında kayıtlı URL adreslerinin erişiminin engellenmesi talebi ile Erişim Sağlayıcıları Birliğine başvurmuş, Fakat Erişim Sağlayıcıları Birliğinin başvuruçuya muhatap cevabında; Birliğin, söz konusu Mahkeme kararını ilgili erişim sağlayıcıya iletmediği, fakat bu kararı bizzat uygulama yetkisinin bulunmadığını bildirmiştir.

Kişilik haklarının bir parçası olan şeref, onur ve saygınlığının haksız yere örselendiği mahkeme kararı ile teyit edilen başvuruçunun, söz konusu mahkeme kararının uygulanması ve mağduriyetinin giderilmesi noktasındaki serzenişine herhangi bir kamu idaresi muhatap olamamıştır. İdarelerin verdiği yetersiz ve yasal dayanaktan yoksun işlemlerin hukuka uygun olmadığı sonuç ve kanaatine varılmış olup, tavsiye kararı vermek gerekmiştir.

D. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme;

32) Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi “Mahremiyet hakkı” başlıklı 17 nci maddesi birinci fıkrası, “Hiç kimsenin... onuru veya itibarı hukuka aykırı saldırılara maruz bırakılamaz.” ve ikinci fıkrası, “Herkes bu tür saldırılara veya müdahalelere karşı hukuk tarafından korunma hakkına sahiptir.” hükmünü,

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ""Özel ve aile hayatına saygı hakkı" başlıklı 8 inci maddesi birinci fıkrası, *"Herkes özel ve aile hayatına... saygı gösterilmesi hakkına sahiptir."* hükmünü, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "V. Devletin temel amaç ve görevleri" başlıklı 5 inci maddesi "*...kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak(...)*" ve "A. Özel hayatın gizliliği" başlıklı 20 nci maddesi üçüncü fıkrası (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/2 md.) "*Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar...*" hükmünü devletin yükümlülükleri arasında saymıştır.

33) Bu Kararın 8.6 numaralı Paragrafında da belirtildiği gibi şikâyet başvurusunda bulunan kişi aleyhinde internet ortamında yapılan yayınlara ilişkin erişimin engellenmesi amacı ile Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilen kararın ilgili erişim sağlayıcıları tarafından uygulanmaması ve yetkili kamu idaresinin de bu konuda idari bir tedbir almaması sonucu ilgilinin yukarıda bahse konu uluslararası sözleşmeler ve Anayasamız ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca, İdare Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 17 nci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağına da uygun hareket etmemiştir.

Öte yandan, şikayete konu olayda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmamıştır.

E. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

34) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde, *"Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması,*

karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup, benzer ilkelere Avrupa parlamentosu tarafından kabul edilen Avrupa Doğru İdari Davranış Yasasında da yer verilmiştir.

35) 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 5 inci maddesinde Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının elektronik haberleşme hizmeti bağlamında görev yetkilerini düzenlenmektedir. Anılan Kanununun 5 inci maddesi birinci fıkrasının (c) bendinde Bakanlığın elektronik haberleşmeyi ilgilendiren konularda üst düzey politika belirleyici bir merci olduğu kuşkusuzdur.

36) Başvuruya konu iddialar hakkında her iki kurumdan yani Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan alınan ve dosyasında muhafaza edilen cevabi yazılar, bu kurumların bilişim alanında mevzuat ile kendilerine verilen yetki, görev ve sorumlulukları gözetildiğinde istenilen ve konuyu aydınlatıcı bilgi ve görüş yerine, istatistiki, sayısal vb. konuyla doğrudan ilgisi olmayan cevaplar verilmesi doğru bulunmamıştır.

37) Şikâyet başvurusuna konu iddialar hakkında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan talep edilen bilgi ve belgeler sadedinde Kurumdan alınan 2014 tarih ve ... sayılı yazı incelendiğinde, sadece ülkemizde internet kullanıcılarının genel profili hakkında, konu ile ilgili olmayan bir dizi veri paylaşılmış; iddialara cevap niteliğinde herhangi bir bilgi ve belgeye yer verilmemiştir.

38) Anılan Kurumun, iyi yönetim ilkelerinden, "**Şeffaflık**", "**Hesap verilebilirlik**", "**Nezaket**", "**Kanunlara uygunluk**" ve "**Kararların gerekçeli olması**" ilkelerine gereken özeni göstermediği tespit edilmekle, idareden bundan böyle bu ilkelere de uygun hareket etmesi beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

39) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

40) 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması” başlıklı 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” hükmü yer almaktadır. Söz konusu hüküm uyarınca başvuru, ... Sulh Ceza Mahkemesinin 2014 tarih ve ... D.İş sayı ile erişimin engellenmesi Kararını yerine getirmeyen ilgili erişim sağlayıcı aleyhinde, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanununun 9 uncu maddesi onuncu fıkrasında kayıtlı “*Sulh ceza hâkiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.*” hükmü uyarınca Ankara Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre; ŞİKAYETİN KABULÜNE,

1) Kişilik haklarını ihlal eden içeriklere ilişkin ... Sulh Ceza Mahkemesinin 2014 tarih ve ... D.İş sayılı erişimin engellenmesi Kararını uygulamayan erişim sağlayıcısı(ları)na yönelik gerekli idari yaptırımların uygulanması hususunda makul sürede yeni bir işlem tesisi hususunda BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMUNA ve

2) Bilişim teknolojilerindeki öngörülemeyen ilerleyiş de göz önünde bulundurularak, **internet kaynaklı** bilişim teknolojisinin birey, toplum ve devlet açısından sağlıklı bir mecrada ilerlemesi, bu ilerleyişin olumsuz yansımalarının (suç, kumar, uyuşturucu, pornografi vd.) önüne geçilmesine yönelik sektörel ve bütüncül politikalar geliştirilmesi ve bu alanda devlet kurumları ile özel kesim arasında güçlü ve verimli bir işbirliğinin tesis edilmesi amacı ile güçlü bir koordinenin tesisi; ayrıca hangi kurumun hangi yetki, görev ve sorumluluğa sahip olduğunun, görev / yetki çatışmasına yol açmadan, net çizgiler ile tespitini teminen somut adım atması yönünde ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞINA;TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, BİLGİTEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİMKURUMU ile ULAŞTIRMA,DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye

edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediđi takdirde gerekçesinin 30 gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduđuna,

Bu kararın, ŐİKÂYETÇİYE, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU ile ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIğINA ve TELEKOMÜNİKASYON İLETİŞİM BAŞKANLIğI ile ERİŞİM SAğLAYICILARI BİRLİğİNE TEBLİğİNE,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu BaŐdenetçisi tarafından karar verildi

e-imzalıdır

M.Nihat ÖMEROđLU
Kamu BaŐdenetçisi